

ALGEMENE INSPECTIE
VAN DE FEDERALE POLITIE EN VAN DE LOKALE POLITIE

**HET SOLIDARITEITSMECHANISME TUSSEN DE POLITIEZONES
TERUGBLIK 2018-2020**

Exemplaar AIG

april 2021

BESTEMMELINGEN

Mevrouw A. Verlinden, Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing	Exemplaar 1
De heer V. Van Quickenborne, Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met Noordzee	Exemplaar 2
De heer C. Wouters, Adviseur Administratief en Technisch Secretariaat Binnenlandse Zaken	Exemplaar 3
De heer K. De Pauw, Directeur-generaal Administratief en Technisch Secretariaat Justitie	Exemplaar 4
Mevrouw K. Stinckens, Voorzitter van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten	Exemplaar 5
De heer M. De Mesmaeker, Commissaris-generaal van de federale politie	Exemplaar 6
De heer N. Paelinck, Voorzitter van de Vaste Commissie van de Lokale Politie	Exemplaar 7
De heer W. Bruggeman, Voorzitter federale politieraad	Exemplaar 8
De heer B. Raeymaekers, directeur-generaal NCCN	Exemplaar 9
De heer T. Gillis, Inspecteur-generaal van de Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie	Exemplaar 10

INHOUD

INLEIDING	3
1 HET DWINGEND SOLIDARITEITSMEECHANISME	5
2 CONTEXT EN AANBEVELINGEN	6
2.1 HET INTERVENTIEKORPS	6
2.1.1 <i>CONTEXT</i>	6
2.1.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	7
2.2 DE ONTVANKELIJKHEIDSDREMPEL	8
2.2.1 <i>CONTEXT</i>	8
2.2.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	8
2.3 DE BESCHIKBAARHEID VAN DE HYCAP-CAPACITEIT	9
2.3.1 <i>CONTEXT</i>	9
2.3.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	10
2.4 NEW WAY OF WORKING: STUURBORDEN EN EVALUATIE	11
2.4.1 <i>CONTEXT</i>	11
2.4.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	12
2.5 FEDERALE DOTATIES: HET VERSCHIL IN PRESTATIELIJNEN	13
2.5.1 <i>CONTEXT</i>	13
2.5.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	14
2.6 CENTRALISATIE VAN DE TRAININGEN HYCAP B, CIK EN DAS	15
2.6.1 <i>CONTEXT</i>	15
2.6.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	16
2.7 UNIFORMITEIT EN COHERENTIE OP HET ARRONDISSEMENTELE NIVEAU: EEN ABSOLUTE MUST ...	17
2.7.1 <i>CONTEXT</i>	17
2.7.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	18
2.8 PERMANENTE WERKGROEP MFO-2	19
2.8.1 <i>CONTEXT</i>	19
2.8.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	19
2.9 TOEZICHT EN DE ROL VAN DE AIG	20
2.9.1 <i>CONTEXT</i>	20
2.9.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	22
2.10 SANCTIONERINGSMECHANISME	23
2.10.1 <i>CONTEXT</i>	23
2.10.2 <i>AANBEVELINGEN</i>	23
3 BESLUIT	24
AFKORTINGEN	25

INLEIDING

Het **evalueren** van de **toepassing** van de ministeriële richtlijn over het **solidariteitsmechanisme** tussen de politiezones (MFO-2¹), zoals voorzien in de beleidsverklaring 2021 – 2024 van de minister van Binnenlandse Zaken, is een belangrijk initiatief om de onderlinge samenwerking voor een efficiënt beheer van de openbare ruimte te versterken in het geïntegreerde politielandschap. Immers, de groeiende diversificatie en complexiteit van nieuwe protestvormen hebben een impact op de capaciteitsinzet en de steunaanvragen, zijnde belangrijke facetten voor het operationele beheer van een wekerende of te voorziene gebeurtenis.²

Recente bijdragen³ over de werking en de organisatie van de federale politie en van de lokale politiediensten signaleren de organisatorische, de financiële en de structurele impact van de **razendsnelle maatschappelijke evoluties op de politie**, wat zich in het bijzonder laat voelen op het vlak van de realisatie van de basispolitiezorg, maar ook op het systeem van de gehypothekeerde capaciteit (HyCap).

In juni 2019 verspreidde de Algemene Inspectie een eerste evaluatieverslag 2018⁴ over de toepassing van de MFO-2. Zij nam dit initiatief omdat in 2018 de nieuwe versie van de MFO in werking was getreden en om, geheel binnen haar opdracht, bij te dragen aan de verbetering van de toepassing van dit nationale mechanisme van verplichte solidariteit tussen de politiezones. Zo wordt onder meer vastgesteld dat de jaarverslagen⁵ van de DirCo's niet worden aangewend voor een globale analyse en evaluatie met het oog op een nationaal gecoördineerde verbeteraanpak voor de geïntegreerde politie.

Tot op de dag van vandaag wordt ons land geconfronteerd met een ongeziene gezondheids crisis en dient de politie zich prioritair te organiseren om de door de overheid uitgevaardigde maatregelen ter bestrijding van het COVID-19-virus te kunnen handhaven.

Toch wil de Algemene Inspectie haar aanbevelingen en adviezen opnieuw belichten om een **proactieve verbeterdynamiek** te stimuleren. De hierna hernomen of geactualiseerde aanbevelingen met betrekking tot diverse MFO-2 aspecten zijn immers gericht op de

---

¹ Ministeriële richtlijn MFO-2 van 23 november 2017 betreffende het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones inzake versterkingen voor opdrachten van bestuurlijke politie (BS 6 december 2017). Deze richtlijn trad in werking op 1 januari 2018.

² A. Verlinden, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, Beleidsverklaring 2021 – 2024, 6 november 2020, Parl. St. Kamer 2020-2021, Doc 55 1610, rubriek 5.3. Versterking van de lokale politie en meer federale steun en 5.7.4. Nieuwe politionele aanpak.

³ W. Bruggeman, Voorzitter federale politieraad, Financiering van de politiediensten, presentatie in de Parlementaire Commissie Binnenlandse zaken, 9 maart 2021; Prof. Dr. Jelle Janssens, De Belgische geïntegreerde politie anno 2021. Een zinkend schip?

⁴ Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie – Toepassing van de MFO-2, evaluatieverslag 2018 - www.aigpol.be.

⁵ MFO-2, punt 6.2.

systematische aanpak van risico's door middel van gestructureerde maatregelen, wat meteen refereert aan de essentie van **organisatiebeheersing** binnen de geïntegreerde politie.⁶

Dit verslag dient samen te worden gelezen met de verslaggeving van 2018. Zo draagt de Algemene Inspectie bij aan de door de federale politieraad in voorbereiding zijnde globale evaluatie 2019-2020 van de werking en de organisatie van de federale politie en van de lokale politiediensten én aan de vooropgestelde evaluatie MFO-2 door de minister van Binnenlandse Zaken.⁷

Dit verslag blikt terug naar de periode 2018-2020 en is meteen een opportuniteit om de controleopdracht van de Algemene Inspectie te heroriënteren en te laten aansluiten bij het concept van organisatiebeheersing (CP 3)⁸, wat logischerwijs impliceert dat ook de opvolging en het toezicht met betrekking tot de MFO-2 materie vanuit een perspectief van de 3de lijnscontrole wordt gedefinieerd.⁹

AIG

---

⁶ Th. Gillis, J. de Volder, Opdrachtbrief 2017-2022, 29 pg en AIG/IGIN, 2021, een jaar in transitie. Voorstel 10 puntenplan (actieplan overgemaakt aan voogdijoverheden), strategische doelstelling 7: evaluatie van de werking en de organisatie van de GPI en strategische doelstelling 8: MFO-2 of het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones (HyCap), pagina 17 en 18.

⁷ Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, 6 november 2020: Beleidsverklaring van de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing (Doc 55 1610/020): Hoofdstuk 5, punt 5.3: "Versterking van de lokale politie en meer federale steun".

⁸ Zie website AIG, handleiding CP 3 2020.

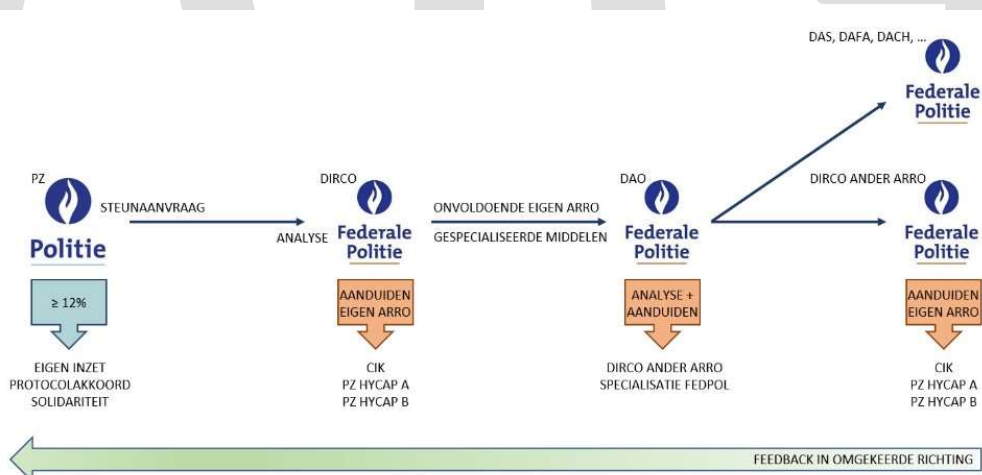
⁹ Zie brief met referentie 2021-1266 d.d. 19 maart 2021 aan de minister van Binnenlandse Zaken en ATS BiZa.

1 HET DWINGEND SOLIDARITEITSMEECHANISME

De MFO-2 beoogt de terbeschikkingstelling van een gedeelte van de operationele capaciteit van alle politiezones van het land, om opdrachten van bestuurlijke politie uit te voeren voor een andere politiezone. Het gaat om een **bindend mechanisme** van nationale solidariteit tussen de politiezones en **opdracht van federale aard**.¹⁰ Dit dwingend systeem bestaat **naast de andere mechanismen** inzake versterking, zoals de laterale steun (op basis van akkoorden tussen politiezones), de solidariteit van de politiezones binnen het arrondissement, de terbeschikkingstelling van al dan niet gespecialiseerde versterking door de federale politie en de vorderingsprocedures. De HyCap-procedures doen evenmin afbreuk aan de wederzijdse bijstandsplicht en doeltreffende samenwerking tussen de politiediensten, zoals bepaald in artikel 43 van de WPA.

De MFO-2 benadrukt de evenwichtige **integratie** van het HyCap-mechanisme **met de inzet** van de **capaciteit** van de federale politie door **het CIK** (interventiekorps) en **DAS** (Directie openbare veiligheid van de federale politie). Deze capaciteit moet optimaal worden aangewend om het gebruik van HyCap zoveel als mogelijk te beperken en dus in fine bijdragen tot de afbouw van de HyCap van de politiezones.¹¹

Schematische voorstelling van de versterkingsmechanismen binnen de GPI:

Het solidariteitsmechanisme illustreert meteen het **geïntegreerde karakter** van de politiewerking, waarbij zowel de **federale politie** als de **lokale politiezones** een rol hebben te vervullen.

¹⁰ Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (BS 05 januari 1999) – Titel II, hoofdstuk IV “Opdrachten van federale aard”, artikels 61-64: “Uitzonderlijk en tijdelijk versterking verlenen bij omvangrijke opdrachten van bestuurlijke opdrachten”.

¹¹ MFO-2, punt 3.1.

2 CONTEXT EN AANBEVELINGEN

2.1 HET INTERVENTIEKORPS

2.1.1 CONTEXT

De **richtlijnen** met betrekking tot het CIK¹² zijn **niet meer in overeenstemming** met de huidige structuur en de taakverdeling tussen de componenten van de federale politie. In 2017 werd door het toenmalige Directiecomité van de federale politie beslist om de visiebepaling en acties over de toekomst van de CIK's uit te stellen tot het aantreden van de nieuwe Commissaris-generaal.

Een recente studie beschrijft **nuttige verbetervoorstellen** om te zorgen voor een **betere aanwending van de algehele beschikbare capaciteit (DAS en CIK) ten behoeve van de eenheden die versterking nodig hebben**. Binnen deze context is ook nagedacht over een beperkte structurele verandering, om de rol van de federale politie als betrouwbare steunverlener te versterken.¹³

De Algemene Inspectie meent dat de federale politie de eerder geformuleerde **verbetervoorstellen** verder dient te **exploreren**, met als **ambitie** bij te dragen aan een **verminderde HyCap-inzet** door de lokale politiezones. Zo wordt vastgesteld dat bepaalde arrondissementen zelfs meer steun ontvangen dan ze leveren.

Wat de inzetmodaliteiten betreft, worden **verschillende parameters** in overweging genomen en concreet toegepast **in overleg tussen DAO en de DirCo's**. Logisch, gezien de lokale verschillen in evenementencultuur, evenals de grootschaligheid van bepaalde evenementen en de impact ervan. De vraag stelt zich bijgevolg ook of verbetermarge kan worden gerealiseerd in deze **concrete toepassing van deze algemene inzetmodaliteiten**.

Uit voorgaande kan worden afgeleid dat de reflectie met betrekking tot onder meer een **heroriëntering van capaciteit van het CIK** absoluut noodzakelijk is, om de HyCap-inzet van de arrondissementen met een markant verbruik van de prestatielijn te verminderen en zodoende bij te dragen aan de vooropgestelde ambitie. Ook de **inzet van de Directie DAB** is een te verkennen denkpiste voor de beveiliging van politionele operaties en begeleidingen met een supralokaal karakter in geval van openbare plechtigheden (protocolaire aanwezigheden en de begeleiding van overheden en gestelde lichamen).

---

¹² Ministeriële omzendbrief GPI 44ter van 14 januari 2010: Richtlijnen betreffende het Interventiekorps (BS 27 januari 2010).

¹³ V. Cockx, L. Craps, J. De Geest en S. Gauquie, Op zoek naar nuttige verbetervoorstellen om te zorgen voor een betere aanwending van de algehele beschikbare capaciteit (DAS en het CIK) ten behoeve van de eenheden die versterking nodig hebben, Directiebrevet promotie 4, 2018-2019, ANPA, onuitgegeven document, 63 p.

2.1.2 AANBEVELINGEN

- De **visie en strategie** over de toekomstige werking van de CIK's, met daaraan gekoppeld de heroriëntering van de personeelsverdeling **bepalen** en hierbij **rekening houden** met:
  - de beeldvorming van het verbruik van de kredietlijnen;
  - de eigen (steun)opdrachten per arrondissement van de laatste jaren; dit met de bedoeling de mobilisatie van de gehypothekeerde capaciteit van de politiezones te verminderen en dus finaal haar partnerrol binnen de MFO-2 mechanismen optimaal te vervullen.
- De **GPI 44ter¹⁴ actualiseren** en **verbetervoorstellen implementeren** binnen een **aanvaardbare termijn**, in casu een kwantificering van het minimale beschikbare deel van het CIK voor HyCap-inzet.
- De **entiteiten van de federale politie identificeren** die, naast het CIK en DAS, kunnen worden ingezet in het kader van de MFO-2 om de HyCap-inzet van de lokale politiezones te verminderen.

AIG

---

¹⁴ Ministeriële omzendbrief GPI 44ter van 14 januari 2010: Richtlijnen betreffende het Interventiekorps (BS 27 januari 2010).

2.2 DE ONTVANKELIJKHEIDSDREMPEL

2.2.1 CONTEXT

In de MFO-2 wordt de **ontvankelijkheidsdrempel**¹⁵ voor een politiezone vastgelegd op 12% van het beschikbare effectief. Pas wanneer een politiezone aan deze eigen inzet voldoet voor het beheer van een wekerend en/of voorzienbaar bestuurlijk evenement op haar grondgebied, kan steun worden aangevraagd.

De MFO-2 vraagt weliswaar dat een politiezone deze 12% **overstijgt** zonder de uitvoering van de basisfunctionaliteiten in het gedrang te brengen en zij **“bij vreedzame gebeurtenissen van folkloristische, historische, culturele, muzikale of sportieve aard haar eigen middelen maximaal inzet.”**

2.2.2 AANBEVELINGEN

- De **notie “eigen inzet” strikter operationaliseren** om interpretatie te vermijden bij de beoordeling van de zogenaamde ontvankelijkheidsdrempel.
- De versterkingen voor recreatieve (veelal wekerende en planbare) **evenementen** expliciet **buiten het kader van de MFO-2** houden en deze enkel laten leveren door het betrokken arrondissement binnen het principe van “spontane solidariteit”.
- Eventuele **uitzonderingen** voor grootschalige evenementen zouden kunnen worden toegestaan door de minister van Binnenlandse Zaken, al dan niet met een **financiële verrekening** voor de ontvangende politiezone.

---

¹⁵ MFO-2 punt 3.5.: "De politiezone op wiens grondgebied een gebeurtenis plaatsvindt waarvoor een belangrijke ontplooiing aan politiemiddelen vereist is, moet in eerste instantie zelf een voldoende inspanning leveren met de inzet van haar eigen personeel vooraleer een beroep kan gedaan worden op versterking. Dit is het principe van de ontvankelijkheidsdrempel."

2.3 DE BESCHIKBAARHEID VAN DE HYCAP-CAPACITEIT

2.3.1 CONTEXT

Uit de punctuele administratieve onderzoeken van de Algemene Inspectie blijkt dat politiezones aangeven geen personeelsleden te kunnen inplannen zonder de eigen dienstverlening (basisfunctionaliteiten) in het gedrang te brengen, al dan niet gekoppeld aan een deficitaire toestand of vakantieperiodes.

Er wordt dan vaak verwezen naar **artikel 61** van de **WGP** dat bepaalt dat de **uitvoering van een dwingende richtlijn de uitvoering van de lokale opdrachten niet in gevaar mag brengen**. Heel vaak wordt dan wel niet gespecificeerd wat de impact zou kunnen zijn op de dagelijkse werking van de politiezone. Ook de adviezen van de DirCo brengen in deze weinig verheldering. Bijgevolg is de **optimale integratie van BePad** binnen de werking van de Dirco en de lokale politiezones, met het oog op **overzicht van en inzicht in de lokale evenementen** en de lokale impact ervan, een belangrijke aanbeveling.

Het **principe van een beschikbaarheid** van 7% of 4% van de totale operationele capaciteit blijkt maar **zelden in rekening te worden genomen** bij de toekenning van rust en verloven aan de medewerkers en bij de opmaak van de personeelsplanning.

Bijkomend wordt ook vastgesteld dat er **systemen van dienstplanning** zijn, waarbij **welzijnsgerichte regels** worden gehanteerd¹⁶ die verder gaan dan de bepalingen van de RPPol¹⁷. Deze regels worden bijgevolg ook gehanteerd wanneer HyCap-versterkingen moeten worden ingepland, wat een impact heeft op de operationele beschikbaarheid.

Ook is vastgesteld dat in bepaalde gevallen medewerkers wel beschikbaar zijn om de gevraagde versterking te leveren, maar niet zijn gevormd (in geval van vraag tot inzet van HyCap B¹⁸). Zelden worden **oplossingsgerichte initiatieven** genomen, zoals minstens nagaan of een dienstwissel haalbaar is om de gevraagde HyCap B-versterking alsnog te kunnen leveren.

Sommige politiezones houden vast aan het principe dat HyCap-versterkingen enkel worden geleverd vanuit de interventiedienst of een pool van vrijwilligers, terwijl er voor opdrachten

---

¹⁶ Zoals bijvoorbeeld: een dienstplanningssysteem waarbij een minder aantal weekends of nachten aansluitend wordt gewerkt dan hetgeen maximaal statutair zou kunnen worden voorzien of waarbij na 2 nachten opeenvolgend gewerkt te hebben, automatisch 2 dagen rust worden ingepland, of nog vasthouden aan principes zoals de voorziene deelname aan andere activiteiten (bijvoorbeeld teambuilding, opleiding, ...) laten primeren, toegekende rustdagen (gunst) niet annuleren, ...

¹⁷ Koninklijk besluit van 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten (BS 31 maart 2001).

¹⁸ Bedoeld wordt GBOR niveau B zijnde opdrachten in het raam van de handhaving van de openbare orde zoals omschreven in MFO-2, punt 3.4.2. – zie ook voetnoot 23.

“GBOR niveau A¹⁹” eigenlijk beroep kan worden gedaan **op alle operationele personeelsleden** met een **GPI 48-profiel**.²⁰

Als scharnier tussen de federale en de lokale politie heeft de DirCo een faciliterende rol bij het voorstellen en zoeken naar oplossingen. Meer **coherentie realiseren** in de wijze waarop de DirCo's hun rol opnemen en hun diensten en de samenwerking met DAO en de lokale politiezones organiseren, is beslist een uitdaging.

2.3.2 AANBEVELINGEN

- Er voor zorgen dat de **interne richtlijnen**, onder meer dienst- en verlofplanning die de operationaliteit van de politiezone bepalen, de optimale werking van het dwingend solidariteitsmechanisme **niet negatief beïnvloeden wat de HyCap-inzet betreft**.
- In het bijzonder het principe van een beschikbaarheid van 7% of 4% van de totale operationele capaciteit **in rekening nemen, ook tijdens traditionele vakantieperiodes**.
- **Onmogelijkheid tot leveren** van HyCap op basis van artikel 61 WGP met **objectieve elementen aantonen en motiveren**.
- **Actief faciliterende rol** benadrukken van de **Dirco's** bij het zoeken naar **punctuele oplossingen** en dit ook beschrijven in hun advies “onmogelijkheid tot leveren van HyCap”
- De vraag stelt zich of het **CC GPI** (Coördinatiecomité van de geïntegreerde politie) in deze geen rol kan vervullen via een gezamenlijke en **herhaalde sensibiliseringsboodschap**, in het bijzonder met betrekking tot de integratie en het optimaal gebruik van BePad.

---

¹⁹ MFO-2, punt 3.4.1.: GBOR niveau A : “Alle opdrachten in het domein van Public Management (beheren van officiële evenementen, recreatieve evenementen, commerciële evenementen, sportieve evenementen, ...). Deze opdrachten vereisen geen organisatie in geconstitueerd verband, noch een bijzondere opleiding, training of uitrusting en zijn uitvoerbaar door elk personeelslid met een GPI 48-profiel (8). Ze maken echter vanuit de rol van onthaal- en toezichtspolitie wel deel uit van het gehanteerde concept inzake genegotieerd beheer van de publieke ruimte.”

²⁰ Leden van het operationeel kader die voldoen aan de bepaling van het “basisniveau” zoals beschreven in de ministeriële omzendbrief GPI 48 van 17 maart 2006 (BS 14 april 2006).

2.4 NEW WAY OF WORKING: STUURBORDEN EN EVALUATIE

2.4.1 CONTEXT

De MFO-2 voorziet dat de **DirCo jaarlijks een evaluatieverslag** opmaakt over het functioneren van het HyCap-systeem in zijn of haar arrondissement en van de ondersteuning van de federale politie voor het beheer van de gebeurtenissen. Van de DirCo wordt bovendien verwacht dat daarbij in het bijzonder aandacht wordt geschonken aan de **vastgestelde problemen en de mogelijke verbetervoorstellen**.²¹

De ministeriële omzendbrief GPI 44ter belast de DirCo met een gedetailleerde registratie van de activiteiten van het CIK met het oog op het uitvoeren van periodieke evaluaties²². Ook wordt van de federale politie verwacht dat zij semestrieel rekenschap²³ aflegt aan het CC GPI, en via de DirCo's aan alle lokale politiezones, *“over de mate waarin zij met het CIK en DAS bijdragen tot het verminderen van de inzet van HyCap”*.²⁴

Reeds in 2017 stelde de Algemene Inspectie vast dat **onvoldoende transparant is** in welke mate de verschillende **CIK's bijdragen aan de vermindering van de inzet van de HyCap-capaciteit**. Ook is het niet duidelijk op welke wijze er aan het CC GPI semestrieel rekenschap wordt afgelegd.

DAO voorziet jaarlijks in een rapport dat een overzicht geeft van de inzet van de HyCap-capaciteit en **rapporteert hierover aan het CC GPI**. Dit verslag geeft tot op het niveau van het arrondissement, voor elk type van evenement, de aard van de inzet (GBOR niveau A of GBOR niveau B²⁵) weer. Ook de inzet van het CIK en DAS, ter vervanging van de HyCap-inzet van de lokale politiezones, wordt in het jaaroverzicht opgenomen.²⁶

De MFO-2 voorziet niet in een verplichte rapportering door de lokale politiezones (bijvoorbeeld bij monde van de VCLP) opdat ook zij hun elementen zouden kunnen aanreiken met oog op evaluatie. **Het overleg met de VCLP en de DirCo's is niet structureel ingebed, eerder punctueel of wanneer noodzakelijk.**

---

²¹ MFO-2, punt 6.2.

²² GPI 44ter, punt 3.

²³ DAO verwijst hiervoor (mondeling gesprek d.d. 14-06-2019) naar het door haar opgestelde jaarrapport (DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018).

²⁴ MFO-2, punt 3.1.

²⁵ MFO-2, punt 3.4.2. : GBOR Niv B : *“Oprachten in het raam van de handhaving van de openbare orde (Crowd Control): revendicatieve evenementen en bijeenkomsten, stakerspiket, protestmanifestatie, voetbalwedstrijd met actieve harde kernen , ... Oprachten in het raam van het herstellen van de openbare orde (Crowd Contain) : gewelddadige samenscholingen, verboden samenscholingen, gewapende samenscholingen, rellen, private militias,... (artikel 22, tweede lid, WPA). Ze worden uitgevoerd in geconstitueerd verband en vereisen een specifieke opleiding, training en uitrusting.”*

²⁶ DAO verwijst voor de semestriële rapportering (mondeling gesprek d.d. 14-06-2019) naar het door haar opgestelde jaarrapport (DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018).

Het is **markant vast te stellen** dat noch vanuit de VCLP, noch vanuit de federale politie formeel is gereageerd op de voorstellen en aanbevelingen in het MFO-2 verslag 2018.²⁷ Mogelijk heeft dit ermee te maken dat het solidariteitsmechanisme werkt en er niet meteen een “sense of urgency” wordt ervaren. In recente politiestudies²⁸ wordt **de druk** op het **HyCap-systeem** nochtans als een belangrijk risico **aangehaald**.

2.4.2 AANBEVELINGEN

- De MFO-2 verfijnen en aanpassen, waarbij een jaarlijks geschreven evaluatieprincipe evolueert naar **een permanente geactualiseerde digitale monitoring- en evaluatie-omgeving** die door alle actoren kan worden geraadpleegd:
  - deze omgeving visualiseert middels een geautomatiseerd **stuurbord** de overzichten van prestatielijnen, de inzet van de federale politie ter vervanging van de HyCap-capaciteit en een stand van zaken met betrekking tot trainingen en het middelenbeheer. Het is wenselijk dit te voorzien tot op niveau van de lokale politiezones, de CIK's per arrondissement, DAS en andere directies en entiteiten van de federale politie die een bijdrage kunnen leveren aan de MFO-2;
  - voor **kwalitatieve aspecten** (vastgestelde problemen en verbetervoorstellen) worden **typerubrieken** gebruikt opdat een uniformiteit kan worden gegarandeerd;
- **Coördinatie en analyse verzekeren** van de **jaarlijkse verslaggeving van de DirCo's**, eventueel door opnieuw een contactpunt DirCo aan te duiden.²⁹
- **Nadenken** over de nood aan **gestructureerd overleg tussen DAO, VCLP en DirCo** inzake de toepassing van de MFO-2 en zoeken naar oplossingen en verbetervoorstellen met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheden (de gedeelde verantwoordelijkheid).

---

²⁷ Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie – Toepassing van de MFO-2, evaluatieverslag 2018 - www.aigpol.be.

²⁸ Zie voetnoot 3.

²⁹ Artikel 110bis WGP, De CG draagt bij tot een optimale geïntegreerde werking van de twee politiecomponenten, in het bijzonder door toe te zien op de uitvoering van de steunopdrachten door zijn eigen Directies en diensten en door de Algemene Directies.

2.5 FEDERALE DOTATIES: HET VERSCHIL IN PRESTATIELIJNEN

2.5.1 CONTEXT

De lokale politiezones ontvangen **jaarlijks een federale basisdotatie**. Deze dekt het aandeel van de financiering van de lokale opdrachten en de federale opdrachten die door de politiezone worden vervuld en is gebaseerd op een **achterhaalde KUL-norm**.

Bovendien bestaat er naast de KUL-norm nog het **KB houdende het minimaal effectief** van het operationeel en van het administratief en logistiek personeel van de lokale politie³⁰ (courant het KB minimale norm). De ‘bijlage A’ aan de MFO-2 toont de wezenlijke verschillen die tussen de KUL-norm en het ‘KB minimale norm’ kunnen bestaan.³¹

De VCLP formuleert in haar **memorandum 2019-2023** aanbevelingen met de bedoeling de KUL-norm te herzien. Ook werd hieromtrent in het najaar van 2020 een wetsvoorstel ingediend *“tot instelling van een nieuw financieringssysteem voor de politiezones”*.

Gekoppeld aan deze vaststelling is het belangrijk om stil te staan bij het **verschil in de prestatielijnen**³² van de lokale politiezones (zie ook supra). Dit zowel tussen de verschillende arrondissementen, als tussen politiezones van hetzelfde arrondissement.

Verklaringen hiervoor houden verband met de **typische karakteristieken van de arrondissementen**.³³ Het gaat dan bijvoorbeeld over het aantal politiezones, de categorieën van politiezones en dus de beschikbare HyCap-capaciteit voor “GBOR niveau A en GBOR niveau B”, de capaciteit van het CIK, het aantal en het type van evenementen en de grootschaligheid ervan (aanwezigheid van penitentiaire instellingen, voetbalploegen in eerste klasse...), tot de ligging (afstand) ten aanzien van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (dat over het algemeen genomen de grootste ontvanger is van HyCap-steun).

De toekenning van de federale dotaties is slechts gebaseerd op de toepassing van de KUL-norm. **Op geen enkel ogenblik wordt voor wat betreft het aspect “opdrachten van federale**

³⁰ KB van 5 september 2001 houdende het minimaal effectief van het operationeel en van het administratief en logistiek personeel van de lokale politie (BS 12 oktober 2001).

³¹ Het is steeds de laagste waarde (KUL-norm of KB minimale norm) waarop de berekening wordt gemaakt die per politiezone de ontvankelijkheidsdrempel en het beschikbaarheidsniveau (10%, 7% en 4% vastlegt). Indien een zone ‘deficitair’ is, wordt de berekening gemaakt op deze waarde (die dan logischerwijs lager is dan de KUL-norm en het KB minimale norm). De voormelde waarden worden weergegeven in de ‘Bijlage A’ van de MFO-2. Deze bijlage wordt jaarlijks geactualiseerd.

³² De prestatielijn stemt overeen met een aantal prestatie-eenheden die een fictieve ‘boekhoudkundige’ capaciteit vormen van prestaties die op basis van de solidariteit kunnen worden gevraagd aan een lokale politiezone (1,2% x 1,5 van de jaarlijkse capaciteit van elke politiezone. Op grond van de dubbele aanrekening van de weekenduren wordt deze 1,2% vermenigvuldigd met 1,5 (gelet op het feit dat 50% van de uren tijdens het weekend wordt gepresteerd). De prestatielijn wordt jaarlijks berekend op grond van dezelfde effectieven als die welke in aanmerking worden genomen voor de berekeningen van het beschikbaarheidsniveau.

³³ De MFO-2 (punt 6.3) stelt dat DAO voor wat betreft de inzetmodaliteiten verschillende parameters in overweging dient te nemen, zoals het taalstelsel, de geografische nabijheid, de te verwachten duur van de opdracht, de mate waarin de prestatielijn van de politiezones in de arrondissementen al is verbruikt en de werklust van de politiezones in de arrondissementen in de betrokken periode. De concrete toepassing van deze verschillende criteria gebeurt in overleg met de DirCo’s.

aard” rekening gehouden met verbruik van de prestatielijn. Deze kan voor bepaalde politiezones zo goed als onaangeroerd zijn, terwijl andere politiezones soms de prestatielijn overschrijden. Deze discrepantie was reeds onderwerp van analyse en aanbevelingen door ‘Het Rekenhof’ in 2016.³⁴

Wat de **financiering van de politiediensten** betreft, wordt volledigheidshalve ook verwezen naar de analyse en de voorgestelde **meersporenaanpak** door de Voorzitter van de federale politieraad in de Parlementaire Commissie Binnenlandse zaken op 9 maart 2021.

2.5.2 AANBEVELINGEN

- Een **fundamentele reflectie** houden over enerzijds de stelling van het Rekenhof, die de KUL-norm in vraag stelt gelet het onevenwicht in inzet van HyCap tussen de lokale politiezones, en anderzijds onderzoeken of het beschikbaarheidsniveau niet moet worden gekoppeld aan de federale (basis)dotatie³⁵, eerder dan aan het beschikbaar effectief van de politiezone.
- **De financiering van de politiediensten herzien** met het oog op een gelijkwaardige en betaalbare politiezorg, waarbij het basisconcept van de geïntegreerde politie wordt bewaard en bewaakt.³⁶

---

³⁴ Rekenhof – De steun van de federale bestuurlijke politie aan de lokale zones bij handhaving van de openbare orde – 23 maart 2016.

³⁵ Ministerieel besluit van 29 april 2019 houdende de definitieve bedragen van de federale basistoelage 2018 (BS 06 mei 2019): “*Dat het definitieve bedrag van de federale basistoelage voor het jaar 2018 dus 706.043.120,20 EURO bedraagt.*”

³⁶ W. Bruggeman, Voorzitter federale politieraad, Financiering van de politiediensten, presentatie in de Parlementaire Commissie Binnenlandse zaken, 9 maart 2021.

2.6 CENTRALISATIE VAN DE TRAININGEN HYCAP B, CIK EN DAS

2.6.1 CONTEXT

De opleidingen gericht op het aanleren van de basiscompetenties “**GBOR niveau B**” worden **centraal** georganiseerd door **ANPA** (Nationale Politieacademie). De **trainingen** worden decentraal georganiseerd door de **DirCo’s** op niveau van het **arrondissement** met een actieve bijdrage van ANPA, met als doelpubliek het CIK en de HyCap B-capaciteit van de lokale politiezones .

Het belang van **het gezamenlijk trainen van de HyCap B, het CIK en DAS** voor de bevordering van de samenwerking en de integratie in een **geïntegreerd dispositief** spreekt voor zich.

In het raam van diverse GBOR-onderzoeken³⁷ stelt de Algemene Inspectie bovendien ook vast dat **vorming, training en opleiding doorslaggevend** zijn om zowel technieken en tactieken, als het op een professionele manier omgaan met uitrusting en middelen te **integreren in de politiepraktijk**.

De rol van ANPA en de DirCo doen **geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid van korpschefs**. De PLP 10³⁸ stelt dat het de verantwoordelijkheid is van elk politiekorps, en meer bepaald die van de korpschef, om te voorzien in de noodzakelijke capaciteit voor de voortgezette opleiding van de politieambtenaren. Ook komt het de korpschefs toe om te bepalen hoeveel mensen zij willen opleiden om te allen tijde aan de normen van de MFO-2 te voldoen (beschikbaarheidsniveau zoals opgenomen in de ‘Bijlage A’ aan de MFO-2).

Gekoppeld aan de opleidingen bestaat de verzuchting van bepaalde politiezones die stellen dat de prijssetting van de **scholing om het rijbewijs C** te behalen (noodzakelijk om de voertuigen ‘openbare orde’ te besturen) in de privésector te hoog is. Er wordt gesuggereerd dat de federale politie, gelet het een randvoorwaarde is voor de uitvoering van een federale opdracht, deze vormingen gratis zou moeten aanbieden.

De behoefte aan een nationale gecoördineerde aanpak om oplossingen te vinden in **de aanhoudende zoektocht naar betaalbare of gratis oefenlocaties** is reëel. Hierbij is het minstens even belangrijk om na te gaan of deze oefenlocaties bruikbaar zijn voor een veilig gebruik van lacry (traangas) en molotov (brandbare stof). Hiertoe is nu reeds deels een oplossing gevonden. De federale politie kocht in januari 2021 het oud militair domein Westackers (Sint-Niklaas) om het te gebruiken als permanent oefenterrein voor de geïntegreerde politie. Dit neemt niet weg dat de inspanningen moeten worden verdergezet, niet in het minst voor het Franstalig gedeelte van het land.

---

³⁷ Zie onder meer Algemene Inspectie, onderzoek genegotieerd beheer van de openbare ruimte naar aanleiding van de manifestatie “Black Lives Matter” op 7 juni 2020.

³⁸ Ministeriële Omzendbrief PLP 10 van 9 oktober 2001 inzake de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie met het oog op het waarborgen van een minimale gelijkwaardige dienstverlening aan de bevolking (BS 16 oktober 2001).

2.6.2 AANBEVELINGEN

- De rol van ANPA evalueren met betrekking tot de organisatie van de trainingen die onder de verantwoordelijkheid van de DirCo's vallen en nagaan of de huidige **gedecentraliseerde context sluitend** is voor de belangrijke harmonieuze afstemming van de actiemodi, technieken en tactieken over de arrondissementsgrenzen en de twee niveaus van de geïntegreerde politie heen.
- In functie van de behoeften binnen de geïntegreerde politie een haalbaar en betaalbaar **opleidingsaanbod** aanbieden voor het verwerven van het **rijbewijs C**, eventueel in samenwerking met de erkende scholen en/of de Dirco's.
- Een **nationale gecoördineerde aanpak** realiseren met het oog op een divers aanbod van **betaalbare of gratis oefenlocaties, geografisch verspreid** (efficiëntie).

AIG

2.7 UNIFORMITEIT EN COHERENTIE OP HET ARRONDISSEMENTELE NIVEAU: EEN ABSOLUTE MUST

2.7.1 CONTEXT

De Algemene Inspectie heeft kunnen vaststellen dat er tussen de **13 arrondissementen verschillende werkwijzen** bestaan met betrekking tot **het beheer van de MFO-2-aspecten**. Gelet op **(1)** het geïntegreerde karakter van de HyCap-materie, maar ook **(2)** de noodzaak aan samenwerking en integratie van de verschillende diensten over de arrondissementsgrenzen heen, evenals **(3)** de bijzondere scharnierrol met diverse opdrachten die de DirCo in het geïntegreerde politielandschap heeft, **verdient deze bezorgdheid de nodige aandacht**.

Samengevat gaat het voornamelijk om volgende **aandachtspunten**, waarin duidelijke **kwalitatieve leemtes** kunnen worden vastgesteld:

- Nationale beeldvorming realiseren met het oog op analyse, bijsturing en verbetering of vernieuwing ;
- Vormgeving en kwaliteit van de evaluatieverslagen die door de DirCo's worden opgesteld;
- Organisatie van de trainingen (type, inhoud, frequentie, evaluatie) en de rapportering in de evaluatieverslagen van de DirCo's;
- Uniformiteit in het middelenbeheer en de beschikbaarheid ervan;
- Gebruik van BePad;
- Interpretatie van de MFO-2 met betrekking tot de formulieren "Onmogelijkheid tot leveren HyCap";
- Motivatie en adviezen bij onmogelijkheden (1ste en 2de lijn).

De vraag wordt opnieuw gesteld of een **coördinerende rol** in de materie van de MFO-2 een aantal onregelmatigheden en reeds jarenlange geformuleerde verzuchtingen van de DirCo's kan wegwerken. Hierdoor zou overkoepelend voor de 13 arrondissementen kunnen worden gewaakt over uniformiteit en coherentie in de **beleidsuitvoering, interpretatie en methodiek**, dit op basis van de bestaande voorbeeldpraktijken uit de arrondissementen en DAO. De heroverweging van een **centraal contactpunt** op het niveau van het Commissariaat-generaal van de **federale politie** past in dit kader.

Middels een vast aanspreekpunt (SPOC) kunnen ook de **ondersteunende PLIF-aspecten** beter **worden gecoördineerd**.

Zo is het **wagenpark voor opdrachten "GBOR niveau B"** een lange tijd problematisch gebleken. Gelet op de logistieke beperkingen (onder meer op het vlak van de voertuigen) van de politiezones³⁹ wordt gerekend op de steun van de CIK's (soms met chauffeur omwille van het vereiste rijbewijs C) of andere grootstedelijke politiezones "HyCap B" die wel zijn uitgerust. Bij de CIK's onderling is de versterking op vlak van voertuigen courant. Bij verdere tekorten

---

³⁹ MFO-2, punt 8: Het vervoer van het personeel dat HyCap-opdrachten uitvoert, is ten laste van de politiezone die de versterking levert.

beroepen zij zich op steun van het wagenpark van DAS. **De markt voor de voertuigen openbare orde** is in het voorjaar van **2021 gegund** en staat open voor de federale politie en de lokale politiezones.

2.7.2 AANBEVELINGEN

- **In de schoot van de federale politie, ten behoeve van de 13 arrondissementen**, voorzien in een **centraal contactpunt (SPOC)** met het oog op coördinatie in de beleidsuitvoering, interpretatie en methodiek voor wat betreft de mechanismen van de MFO-2.
- Hierdoor ook de ondersteunende **PLIF**-aspecten, gekoppeld aan de MFO-2, **harmoniseren, onder meer** deze **behoeften** eenduidig vertalen en **formuleren en opvolgen** ten aanzien van de betrokken instanties, Directies en diensten.

AIG

2.8 PERMANENTE WERKGROEP MFO-2

2.8.1 CONTEXT

De **permanente werkgroep MFO-2** heeft als opdracht om voor de geïntegreerde politie aan de minister van Binnenlandse Zaken voorstellen te doen ter verbetering van de mechanismen van de MFO-2 en om adviezen te geven met betrekking tot de toepassing en interpretatie ervan. Zij heeft als bijzondere taak om zesmaandelijks het verbruik van de prestatielijn te evalueren en desgevallend voorstellen tot bijsturing te formuleren.

Deze werkgroep wordt voorgezeten door **DAO** en is samengesteld uit de VCLP, 3 korpschefs, 2 DirCo's, ANPA, de Algemene Directie Crisiscentrum (ADCC), het ATS Binnenlandse Zaken en de AIG.

In de praktijk blijkt deze werkgroep in de periode 2018 - 2019 een 5-tal keren te hebben vergaderd. Sedert het COVID-19 crisisbeheer in maart **2020** en de **uitstroom** van de **dossierbeheerder DAO (01.09.2020)** zijn er **geen (digitale) overlegmomenten** meer geweest. Zo blijkt onder meer dat de opvolging (prestatielijnen en inzet CIK/DAS) niet meer heeft plaatsgevonden, wat voorheen wel punctueel gebeurde. De Algemene Inspectie heeft DAO verzocht om in het eerste trimester van 2021 een jaaroverzicht voor 2020 voor te leggen, maar heeft tot op heden nog geen verslaggeving ontvangen.

De AIG stelt zich **vragen** in verband met **de continuïteit en de voortgang van de werkzaamheden van de werkgroep MFO-2**.

2.8.2 AANBEVELINGEN

- **De uitdagingen** als gevolg van de COVID-19 crisis aanpakken, onder meer **op vlak van onvolledige basisopleidingen (GBOR) en het annuleren van trainingen**⁴⁰, en andere voorliggende discussiepunten (bijvoorbeeld al dan niet eigen inzet aanrekenen op de kredietlijn voor gevangenisstakingen op het eigen grondgebied, juridische duiding in verband met impact op de personeelsplanning van permanente of tijdelijke afwijkingen op de arbeids- en rusttijden voor gebeurtenissen).
- De werkzaamheden van de **permanente werkgroep** activeren en waarderen middels een **duidelijk mandaat** opdat gefundeerde en gedragen probleemstellingen en voorstellen hun weg vinden naar de bevoegde autoriteiten.
- Mogelijk kan het **ATS Binnenlandse Zaken**, dat een adviserende bevoegdheid heeft, in het bijzonder indien **interpretatie- en meningsverschillen**⁴¹ worden voorgelegd, hierin faciliteren.

⁴⁰ Crisismanagement COVID-19, evaluatierapport GPI (16 maart tot en met 23 juni 2020), 8 december 2020, p. 25 en 26.

⁴¹ MFO-2, punt 6.5.

2.9 TOEZICHT EN DE ROL VAN DE AIG

2.9.1 CONTEXT

De MFO-2 stelt voorop dat de Algemene Inspectie **alle haar toegestuurde documenten opvolgt** betreffende de "onmogelijkheid tot leveren HyCap". Wanneer zij aanwijzingen heeft dat het geen "onmogelijkheid" maar wel een "**weigering**" betreft, stelt de Algemene Inspectie een administratief onderzoek in met het oog op een **gemotiveerd advies** aan de minister van Binnenlandse Zaken.⁴²

In de praktijk blijken **deze administratieve onderzoeken (a) geen hefboom** voor een **verbeterde werking** van het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones inzake versterkingen voor opdrachten van bestuurlijke politie en **(b) evenmin een oplossing voor structurele knelpunten** binnen de **verantwoordelijkheden van de betrokken politieactoren**.⁴³

Cijfers AIG – periode 2017 -2020

MFO-2	2017	2018	2019	2020
Ontvangen formulieren	241	240	61	15
Administratieve onderzoeken	2	117	14	4
Dossiers weigering	0	20	1	0

Bovenstaande tabel illustreert voor de voorbije jaren alvast een **opmerkelijke daling** van het aantal ontvangen formulieren en bijgevolg ook het aantal uitgevoerde administratieve controleonderzoeken. Deze **trend** kan er op wijzen dat de **principes van het solidariteitsmechanisme** en de in de plaats gestelde **procedure**⁴⁴ door de diverse actoren van de geïntegreerde politie beter **worden nageleefd**. De arrondissementale verschillen qua toepassing van de MFO-2 beïnvloeden, zoals supra beschreven, de cijfergegevens ongetwijfeld ook.

De **significante daling** houdt verder ook verband met **het type van evenementen** en de al dan niet **concentratie** aan omvangrijke **evenementen binnen eenzelfde periode en werkingsjaar**. In 2018 waren onder meer de NAVO-top met aanwezigheid van de Amerikaanse president, in combinatie met de aanslepende gevangenisstakingen en de onverwachte manifestaties van de "Gilets Jaunes" capaciteitsintensief op het vlak van het beheer van de openbare ruimte. Sedert

⁴² MFO-2, punt 7.2: "De AIG volgt alle haar toegestuurde documenten betreffende de "onmogelijkheid tot leveren" op. Wanneer zij van oordeel is dat het geen "onmogelijkheid" maar wel een "weigering" betreft, stelt de AIG een dossier samen. Vervolgens zal de AIG een gemotiveerd advies verstrekken aan de minister van Binnenlandse Zaken in welke mate een concrete niet-levering van HyCap als een weigering kan worden beschouwd en onder het financiële sanctiemechanisme dient te vallen, conform het artikel 41, derde lid, WGP en zijn uitvoeringsbesluit."

⁴³ AIG/IGIN, 2021, een jaar in transitie. Voorstel 10 puntenplan (actieplan overgemaakt aan voogdijoverheden), strategische doelstelling 8: MFO-2 of het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones (HyCap), pagina 18.

⁴⁴ Nieuwe MFO-2 trad in werking op 1 januari 2018.

maart 2020 zijn met het oog op het beheer van de pandemie, tal van evenementen en activiteiten verboden geweest, wat een daling van de steunaanvragen HyCap verklaart.

Sinds de **wijziging van de MFO-2 richtlijnen in 2018**, en in tegenstelling tot de vorige regeling, moeten in regel **alle** documenten “onmogelijkheid tot leveren” door de AIG administratief worden opgevolgd en zo nodig verder worden onderzocht. Deze **bijkomende taak sui generis** genereert een verhoging van de werklust en heeft bijgevolg een **impact op de werking** van de AIG, in het bijzonder bij de Directie Audit en Inspectie die met een **zeer ernstig structureel capaciteitstekort** te kampen heeft.⁴⁵

De te voeren administratieve onderzoeken zijn **capaciteitsintensief**⁴⁶ omdat wordt vastgesteld dat de volledigheid en de accuraatheid van de **gebruikte formulieren** (bijlage C aan de MFO-2) **het kwaliteitsniveau van een ‘melding’ niet overstijgen**. Veelal **ontbreekt enige motivering of onderbouwing** van de adviezen over de al dan niet gegrondheid van de onmogelijkheid tot levering van HyCap. De opbouw van een kwalitatief dossier door de Dirco en DAO is belangrijk.

Gezien de AIG in deze dossiers een goed onderbouwd advies aan de bevoegde minister moet kunnen geven, impliceert dit verder **kwalitatieve onderzoeksverrichtingen**. De volledige **afhandelingsduur** van een dergelijk dossier sleept ongeveer **een maand** aan, gezien er bijkomende informatie en/of stavingstukken moeten worden opgevraagd bij de verschillende actoren betrokken in de keten.⁴⁷ Zo wordt artikel 61 van de WGP vaak aangehaald als reden om geen HyCap te leveren, zonder dat hierbij wordt verduidelijkt op welke wijze en om welke redenen de lokale basisfunctionaliteiten in het gedrang komen. De vaststelling dat loutere lokale evenementen (zonder steunaanvraag) niet worden gevat in BePad, maakt het nog minder evident om de waarachtigheid hiervan te achterhalen.

Uit voorgaande vaststellingen kan worden afgeleid dat deze administratieve AIG-onderzoeken **(1) veel capaciteit** vergen, **(2) een aanzienlijke afhandelingstermijn** hebben, **(3) geen evenredige output (kosten-batenanalyse) opleveren** en **(4) finaal niet doelgericht zijn en een minimale impact** (outcome) hebben op de gewenste structurele en organisatorische verbeteringen inzake **het solidariteitsmechanisme**.

Er dienen zich dus meerdere vraagstukken aan met betrekking tot **de efficiëntie en effectiviteit van deze procedure**, vooral nu blijkt dat slechts een zeer beperkt aantal administratieve onderzoeken met redelijke zekerheid uitsluitel kunnen geven en aanleiding geven tot een **weigeringsdossier**.

In de hypothese dat in een Covid-19 exitperiode het aantal weerkerende of te voorziene gebeurtenissen zal toenemen, bijgevolg het aantal HyCap-steunaanvragen zal verhogen en

---

⁴⁵ Zie dossier AIG-2020/3644 aan bevoegde ministers, Situatieschets en budgettaire toestand van de Algemene Inspectie, 3 oktober 2020. Zie ook 2021, een jaar in transitie (voorstel actieplan) Directie Audit en Inspectie: actueel capaciteitstekort IGIN: - 65%.

⁴⁶ Een punctueel administratief onderzoek “weigering van een politiezone om Hycap te leveren” impliceert ongeveer 15 à 20 werkuren (informatiegaring, onderzoek en analyse van de documenten en verslaggeving aan de minister).

⁴⁷ Capaciteitsraming 2018: 117 administratieve onderzoeken X 20 u / 1520 u = 1,5 VTE.

hiermee samenhangend het aantal onmogelijkheden tot levering van HyCap, is het absoluut noodzakelijk om **de rol van de AIG te bestendigen vanuit een perspectief van een 3de lijnstoezicht.**

Temeer omdat uit de meerderheid van de administratieve AIG-onderzoeken **zelfs blijkt dat de onmogelijkheid tot het leveren van HyCap gegrond was**, wat een **bias** doet veronderstellen, maar vooral **refereert aan structurele aspecten** zoals de arrondissementele verschillende MFO-2 toepassing, de vastgestelde interpretatieverschillen van bepaalde noties en de mogelijkheden tot evenwichtige integratie van de steun door de federale politie. **Zoals supra verduidelijkt hebben punctuele administratieve onderzoeken een geringe impact als de oorzaken en knelpunten van structurele en organisatorische aard zijn.**

2.9.2 AANBEVELINGEN

- Het **AIG-KB 2001** (hiërarchie der bronnen) aanpassen zodat de opvolging en het onderzoek in het raam van de MFO-2 als **bijkomende opdracht van de AIG** is vertaald in haar eigen reglementaire teksten;
- De **rol van de AIG hierbij heroriënteren** naar een controleopdracht vanuit het perspectief van de 3de lijn en laten aansluiten bij het concept van **organisatiebeheersing**. Dit wil ook zeggen dat de diverse verantwoordelijke actoren, zoals de korpschef, de DirCo en de DAO, systematisch hun prerogatieven uitvoerig aanwenden en trachten oplossingsgericht te werken alvorens een dossier “weigering HyCap” wordt samengesteld;
- **Extra capaciteit en een budgetverhoging voorzien voor de AIG;**
- De **MFO-2 performanter toepassen** door het beheersen van **structurele en organisatorische risico's**, niet in het minst met het oog op een evenwichtige integratie en optimale aanwending van de federale steun bedoeld net om de inzet van HyCap te verminderen;
- De **efficiëntie en effectiviteit van de procedure** “onmogelijkheid tot levering / weigering van Hycap” verhogen door ervoor te zorgen dat **alle actoren in de keten hun rol adequaat vervullen.**
- **Toezicht en controle** niet langer opvatten als “doel op zich”, maar wel operationaliseren als een **sluitstuk in een HyCap-steunproces.**

2.10 SANCTIONERINGSMECHANISME

2.10.1 CONTEXT

Het uitvoeringsbesluit met het oog op de effectieve toepassing van een financiële sanctionering ingeval van de weigering van steunverlening door een politiezone, is in voorbereiding. Om een dergelijk **sanctioneringsmechanisme** in werking te stellen zijn naast een aanpassing van het **reglementair kader, tal van kritieke succesfactoren** te realiseren. Zo is het noodzakelijk om zowel **(a)** het concept als **(b)** de methodiek (en procedure) van een dossier “weigering HyCap” uit te werken en hierbij **coherentie** na te streven met **alle dwingende ministeriële richtlijnen** betreffende politieopdrachten van federale aard.

Er moet absoluut worden vermeden dat de MFO-2 interpretatieverschillen **op termijn** leiden tot een **onevenwichtige** en mogelijk **onbillijke toepassing** van het financieel sanctiemechanisme. De Algemene Inspectie pleit eerder voor een **generiek beloningsprincipe** voor de politiezones die hun verplichtingen nakomen.

2.10.2 AANBEVELINGEN

- Voorafgaand aan de implementatie van een sanctioneringsmechanisme, minstens een **impactanalyse** overwegen met betrekking tot de **potentiële gevolgen voor de diverse betrokken actoren en procedures**. Hierbij is het belangrijk om (a) de **logica** en (b) de **coherentie** te behouden met alle dwingende **ministeriële richtlijnen** betreffende politieopdrachten van federale aard.
- Nadenken over de afhandeling van **klachten en/of geschillendossiers**, ingevolge een beslissing van de minister tot toepassing van een sanctioneringsmechanisme.
- De **nodige wettelijke initiatieven** nemen om het in de MFO-2 voorzien financieel sanctioneringsmechanisme toepasbaar te maken, waarbij de principes van **behoorlijk bestuur** worden gerespecteerd.
- Erover waken dat tal van **kritieke succesfactoren** zijn gerealiseerd en dat elke **ketenactor zijn rol op een coherente en evenwichtige wijze** invult. Toezicht en controle vormen het sluitstuk hierbij.

3 BESLUIT

Met het oog op het versterken van de onderlinge samenwerking en de solidariteit van het geïntegreerde politielandschap, wil de AIG de intentie van **een grondige evaluatie van de ministeriële richtlijn MFO-2**, zoals voorzien in de beleidsverklaring 2021-2024 van de minister van Binnenlandse Zaken, bijtreden.

Het solidariteitsmechanisme tussen de componenten van de geïntegreerde politie heeft zijn noodzaak en nut bewezen en de wil tot een solidaire en geïntegreerde werking wordt gedeeld.

Hoewel op dit ogenblik de **“sense of urgency”** in de materie MFO-2 mogelijk **niet wordt ervaren**, wil de AIG proactief blijven sensibiliseren om verder **werk** te maken van een **structurele en organisatorische verbeteraanpak**. Dit is een **conditio sine qua non** om een systeem van sanctionering en/of van beloning inzake het solidariteitsmechanisme te implementeren.

Met dit verslag beoogt de AIG vooral de aanbevelingen in de MFO-2 materie opnieuw onder de aandacht te brengen, zodat de diverse componenten van de geïntegreerde politie **worden geïnspireerd om er ook verder mee aan de slag te gaan**.

Het activeren van de werkgroep MFO-2, het wegwerken van interpretatieverschillen en heroverwegen van maatregelen om een meer evenwichtige inzet van de federale steun op arrondissementeel niveau mogelijk te maken, blijven **noodzakelijke stappen** voor een doorgedreven verbetertraject waar **finaal de geïntegreerde politiewerking en de burger** baat bij hebben.

Naast (a) een **impactanalyse** vereist het implementeren van een sanctioneringsmechanisme MFO-2 zowel een (b) **conceptuele** als (c) **methodologische reflectie** om een procedure “weigering HyCap” te implementeren. Hierbij wordt gewezen op het belang van coherentie inzake alle dwingende **ministeriële richtlijnen** betreffende politieopdrachten van federale aard.

Inzetten op een **volwaardig sluitstuk inzake toezicht en controle** dat aansluit bij het concept van organisatiebeheersing, betekent meteen ook een heroriëntering van de rol van de AIG en de gewenste aanpassing van het regelgevend kader en de investering in mensen en middelen.

AFKORTINGEN

ADCC	Algemene Directie Crisiscentrum
AIG	Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie
ANPA	Nationale politieacademie
ATS	Administratief en technisch secretariaat
BePad	Bestuurlijke politie – Police administrative
CC GPI	Coördinatiecomité van de geïntegreerde politie
CIK	Interventiekorps
CP	Community policing
DAO	Directie operaties administratieve politie van de federale politie
DAS	Directie openbare veiligheid van de federale politie
DirCo	Bestuurlijk directeur-coördinator van het arrondissement van de federale politie
GBOR	Genegotieerd beheer van de openbare ruimte
GPI	Geïntegreerde politie
HyCap	Gehypothekeerde capaciteit
KB	Koninklijk besluit
KUL	Katholieke universiteit Leuven
MFO	Federale opdracht
PLIF	Personeel, Logistiek, ICT, financiën
PLP	Police locale – Lokale politie
RPPol	KB tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten
SPOC	Single Point Of Contact
VCLP	Vaste Commissie Lokale Politie
WGP	Wet op de geïntegreerde politie
WPA	Wet op het politieambt